

- Ἀκούσατε τί γένηκε φέτο τὸ καλοκαῖρι.
 Πατήσαν κάστρα καὶ χωριά, πατήσαν κασαμπάδες,
 πατήσαν καὶ τὸ Γιανιτσέ, τὸ Ἀραμπά Μπουργάζι.
 Τρεῖς μέρες πολεμοῦσανε, τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες,
 5 πέφτουν τουφέκια σὰ βροχή, μολύβια σὰ χαλάζι,
 πέφτουν τὰ Ρωμνοκέφαλα σὰν τὴ δεντροῦ τὰ φύλλα
 καὶ τὴν τετάρτη τὴ βραδεὶά μπαίνουν οἱ Τοῦρκοι μέσα.
 Μπαίνουνε μιά, μπαίνουνε δυό, μπαίνουνε τρεῖς χιλιάδες,
 μπῆκε κ' ἓνα πασόπουλο μὲ δέκα μπιμπασίδες.
 10 Πήρανε νιούς, πήρανε νιές, πήρανε παλληκάρια,
 πήρανε καὶ μιά νιόνυφη, τριῶν μὲν ἀντράδα,
 κρατεῖ τὰ τέλια στὰ μαλλιά καὶ τὴν κινὰ στὰ χέρια,
 καὶ τὸ μικρὸ πασόπουλο κείνο τὴν ἀντρίζει,
 «Πές με κορὴ μ' τὸ ὄνομά σου, πές με καὶ τὴν νενὴ σου.
 13 Μὲν μὲ λένε Μαριγῶ καὶ τὴν νενὴν Ἰσαέλλα.
 Πές με κορὴ μ' τοῦ ἀντρά σου»
 — Τὸν ἀντρα μου τὸν σκοτώσαν στὰ δύο γόνατά μου
 καὶ βάψαν τὰ ρουχάκια μου τὰ γυνομεταξένια.
 — Γιὰ θὰ μὲ δώσεις φίλημα γιὰ θὰ σὲ κάνουμε κομμάτια.
 20 — Κάλλιο ἔχω μὲ τὸ αἷμά μου τὴ γῆ νὰ κοκκινήσω
 παρὰ Τοῦρκο νὰ φιλήσω.
 Ἄν τ' ἄκουσε ὁ Χατζηγιαννάκης τὴς πέφτει λιγοθυμαί,
 τάζει τίς μοῦλες μὲ φλουριά, σεντούκια μὲ παράδες.
 — Δὲν θέλμε μοῦλες μὲ φλουριά, σεντούκια μὲ παράδες,
 25 μόν' θέλουμε τὴν Μαριγῶ γιὰ νὰ μᾶς κάν' τζιλβέδες

Χριστοῦγεννα, Χριστοῦγεννα, πόψε Χριστὸς γεννιέται,
 γεννιέται κι' ἀναστήνεται κι' ὁ κόσμος δὲν τὸ νοιώθουν.
 Ἐκεῖ π' ἀκούμπησ' ὁ Χριστὸς, χρυσὸ δενδρὶν ἐβγήκε
 χρυσὸ δενδρὶ χρυσόκλωνο κι' ἀργυροφουντωμένο,

1) Ἐκατὸ δρόμια.

2) Τυρολόη. Ἔδρα τῆς ἐπαρχίας Τυρολόης καὶ Σιρεντζίου.

Ἐπὶ τὴν
 ἑλκυσμένην
 ἀντρίδα
 τρεῖς μὲν ἀντράδα
 ἀντρίδα τ. 2Α!
 1939. 211

(ἀντρίδα)

- 5 βαστοῦσε στὰ κλωνάριαν του Ἐνατολή καὶ Δύση,
καὶ τὰ περικλωνάριαν του ὅλα στὸ Σαλονίκι.

13

Τοῦ νοικοκύρη.

Σοφίδες.

- Ἐδῶ στ' ἀρχόντου τίς αὐλές, αὐλές μαρμαρωμένες,
ἐδῶ ξαφνίζουν τὰ φλουριά, ξαφνίζουν τὸ λογάρι ¹⁾,
στὸ ξάφνιασμα τοῦ λογαριοῦ ἀποκοιμήθ' ἀφέντης.
— Φέρτε κανὶ ροδόσταμο, φέρτε κι' ἀφράτο μῆλο.
5 Ὡστε νὰ πῇ «ἔχετε γειά», σαράντα μίλια πῆρε,
ὥστε νὰ πῇ «ἄς τὸ καλό», ἄλλα σαράντα πέντε,
μ' ἓνα κλωνὶ βασιλικὸ ἐξύπνησ' ὁ ἀφέντης.
— Σὲ σένα πρέπ', ἀφέντη μου, νὰ γίνης καπετάνιος,
νὰ κοσκινίζης τὰ φλουριά, νὰ δρεμονίζης ²⁾ τ' ἄσπρα
10 καὶ τ' ἀποκοσκινίδιαν τοὺς ὄφας τὰ παλληκάρια,
θέλουνσι τὰ φᾶν', θέλουνσι τὰ ποῦν', θέλουνσι τὰ
[τραγουδήσουν.

Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν τόν, τόν σπιτονοικοκύρη,
νὰ ζήσῃ χρόνια περισσά καὶ πάντα νὰ περάσῃ
καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίσῃ νὰ γεράσῃ.

Τοῦ παλληκαριοῦ.

Σοφίδες.

- Τὴ ρήγα γιός, τὴ ρήγα γιός, τὴ ρήγ' ἀντρειωμένος,
γυρεύει ν' ἀρρεβωνιαστῇ, γυρεύει νὰ παντρεύσῃ
κάμπου κοράσι ἀγαπᾷ, καὶ κεῖνο δὲν τὸν παίρνει,
προξενητάδες γύρεψε νὰ πάῃ τὴν ἀρρεβῶνα.
5 Προξενητάδες δὲν ἤρρε πῆρε καὶ πάγ' ἀτός του.
Στὸν δρόμο ὅπου πάγαينه, στὴ στράτα ποὺ παγαίνει,
μαῖστριες ³⁾ τὸν σύλλαχαν, μάννα καὶ θυγατέρα,
ἐκατσάν καὶ τὸν μάγευαν ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ γιόμα,
καὶ μὲ τὸ γιόμα κ' ὕστερα πᾶνε τὴν ἀρρεβῶνα,
10 πᾶνε τῆς προίκας τὸ βλαντί, τῆς βενετιᾶς τ' ἀτλάζι,
πᾶνε καὶ τὴν μεσίτσαν τοῦ τζιβάν καρσί ζουνάρι.
— Ἄν εἶσαι ἄξιος κουγμουτζής ⁴⁾, ἂν εἶσαι χρυσοχέρης

1) Τὰ φλουριά. — 2) Κοσκινίζης. — 3) Μάγισσες. — 4) Λ. Τ. Χρυσόχορος.

- νά κλέψω πὲ τῇ μάννα μου μισὸ δράμι ἀσῆμι,
 νὰ σὲ τὸ δώσω κάνεις το, κάνεις το δαχτυλίδι,
 15 νᾶχει τὸ δαχτυλίδι μου σαράντα πέντε ψῆφες.
 —"Ἄν εἶσαι λήγορ' ἄξια, ἂν εἶσαι χρυσοχέρα,
 νὰ κλέψω πὲ τῇ μάννα μου, μισὸ σκουλί τὸ νῆμα,
 νὰ σὲ τὸ φέρω κάνεις το, κάνεις το πεστεμάλι,
 νᾶχη τὸ πεστεμάλι μου σαράντα πέντε κῶχες.
 20 Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το, τ' ἄξιο σας παλληκάρι
 νὰ ζήση χρόνια περισσὰ καὶ πάντα νὰ περάση
 καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράση.

15

Στὸ παλληκάρι.

Σοφίδες.

- Ἐδῶ εἶν' ἕνας γραμματικός, ἕνας μεγάλος ψάλτης,
 κρατεῖ τὸν οὐρανὸ χαρτί, τὴ θάλασσα μελάνη,
 καὶ τοῦ κοράκου τὸ πτερό κοντὸ λινὸ νὰ γράφῃ.
 Κοντῆλισε τὸ χέριν του κ' ἔγυσε τὸ μελάνι,
 5 κ' ἔβαψαν τὰ ρουχάκιαν του τὰ λινομεταξένια,
 Ποιᾶ εἶν' ἡ λήγορ' ἄξια, ποῖα εἶν' ἡ χρυσοχέρα
 νὰ πλύνῃ διάκου φορεσιά, νὰ πλύνῃ διάκου ροῦχα;
 —Ἐγὼ εἶμ' ἡ λήγορ' ἄξια, ἐγὼ εἶμ' ἡ χρυσοχέρα
 νὰ πλύνω διάκου φορεσιά, νὰ πλύνω διάκου ροῦχα,
 10 ἄντις στὸν ἥλιο στέγνωμα στὸ στηθός μου στεγνώνει.
 —Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το, τ' ἄξιο σας παλληκάρι,
 νὰ ζήση χρόνια περισσὰ καὶ πάντα νὰ περάση
 καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράση.

16

Τοῦ κορασιοῦ.

Σοφίδες.

- Προξενητάδες βγήκανε πὸ μέσ' ἀπὸ τὴν Πόλη
 ρωτοῦνε καὶ ξαναρωτοῦν ποῦ νάβρουν τέτοια κόρη,
 τέτοια ξανθή, τέτοια σγουρή, τέτοια δαχτανοφρύδα,
 πῶχει τὸ μάτι σὰν ἐλιά, τὸ φρύδι σὰ δαχτάνι,
 5 πῶχει τὸ ματοτσάμπουρο σὰν τῆς ἐλιάς τὸ φύλλο.
 Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το τ' ἄξιο σας κοράσι,
 νὰ ζήση χρόνια περισσὰ, καὶ πάντα νὰ περάση
 καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράση.

Στὴν ἀρραβωνιασμένη.

Σοφίδες. υ. 8

- Ν' ἀκούσης τί σέ μήνυσε ὁ ρεβωνιαστικός σου :
 Νά πᾶς νά πάρης τὸ φιλί, μὴ βρέξει μὴ χιονίσει.
 —'Εγὼ ὄντας βρέχει περπατῶ, κι' ὄντας χιονίζει τρέχω,
 κι ὄντας κατέβ' ὁ Ντούναβης ὁ Βάθιος μου περνάει,
 5 πέρα στίς μαυρομάτισσες, στίς δάχτανο φρυδοῦδες,
 πᾶχουν τὸ μάτι σὰν ἐλιά, τὸ φρύδι σὰ δαχτάνι
 πᾶχουν τὸ ματοτσάμπουρο σὰν τῆς ἐλιάς τὸ φύλλο.
 —Νά πᾶ νά δῆς τὴν Ἀγαπῶ, πῶς στρώνει, πῶς πλαγιάζει
 πῶς πέφτουν τ' ἄνθη ἀπάνω της, τὰ μῆλα στὴ μποδιάν της
 10 καὶ τὰ χρυσὰ γαρούφαλα τριγύρω στὴ μπερτσιάν της.
 Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το τὸ ἄξιο σὰς κοράσι,
 νὰ ζήση χρόνια περισσά, γ' ἀσπρίση νὰ γεράση.

Στὴν νιοπανόρρι.

Σοφίδες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- Κρατεῖ ὁ Μᾶης τὴ δροσιά, κρατεῖται ὁ νιὸς τὴν κόρη
 στὰ γόνατα τὴν κόρη, νὰ τὴν ψιλορωτάει
 —Κόρη μ', γιὰ δὲν εἶσαι κόκκινη, κόρη μ', γιὰ δὲν εἶσαι
 [ξάσπρη ;
 γιὰ δὲν εἶσ' π' ἀψηλὴ μεριά κι' ἀπὸ γραμματισμένη ;
 5 Κατέβα κάτου στὴ Μπαρμπιριά, κάτου στοῦ Σαλονίκι,
 φάγε σταπίδα ραζακιά, κρουστάλλινο κεράσι,
 τότες νὰ γίνης κόκκινη, τότες νὰ γίνης ξάσπρη,
 νὰ γίνης π' ἀψηλὴ μεριά κι' ἀπὸ γραμματισμένη.
 Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το, αὐτὸ τὸ νιὸ ἀντρόγυνο,
 10 νὰ ζήση χρόνια περισσά καὶ πάντα νὰ περάσῃ
 καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράσῃ.

Ἀμυγδαλιά ¹⁾.

Χριστοῦγεννα, Χριστοῦγεννα, τώρα Χριστὸς γεννιέται,
 γεννιέται κι' ἀναστῆνεται στοὺς οὐρανοὺς ἐπάνω.
 Στούς οὐρανοὺς ἀνέβηκε τρία καλὰ νὰ φέρῃ,
 τὸ μόσχο καὶ τὸ λίβανο καὶ τὸ καλὸ θυμιάμα.

1) Ἐπαρχίας Αἴνου.

- νά κλέψω πὲ τῇ μάννα μου μισὸ δράμι ἀσῆμι,
 νὰ σὲ τὸ δώσω κάνεις το, κάνεις το δαχτυλίδι,
 15 νάχει τὸ δαχτυλίδι μου σαράντα πέντε ψῆφες.
 —"Ἄν εἶσαι λήγορ' ἄξια, ἂν εἶσαι χρυσοχέρα,
 νὰ κλέψω πὲ τῇ μάννα μου, μισὸ σκουλὶ τὸ νῆμα,
 νὰ σὲ τὸ φέρω κάνεις το, κάνεις το πεστεμάλι,
 νάχη τὸ πεστεμάλι μου σαράντα πέντε κῶχες.
 20 Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το, τ' ἄξιο σας παλληκάρι
 νὰ ζήση χρόνια περισσὰ καὶ πάντα νὰ περάση
 καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράση.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

15

Στὸ παλληκάρι.

ΑΘΗΝΩΝ

Σοφίδες.

- Ἐδῶ εἶν' ἓνας γραμματικὸς, ἓνας μεγάλος ψάλτης,
 κρατεῖ τὸν οὐρανὸ χαρτί, τῇ θάλασσα μελάνη,
 καὶ τοῦ κοράκου τὸ πτερὸ κοντύλι γιὰ νὰ γράφη.
 Κοντήλισε τὸ χέριν του κ' ἔχυσε τὸ μελάνι,
 5 κ' ἔβαψαν τὰ ρουχάκιαν του τὰ λινομεταξένια.
 —Ποιὰ εἶν' ἡ λήγορ' ἄξια, ποιὰ εἶν' ἡ χρυσοχέρα
 νὰ πλύνῃ διάκου φορεσιά, νὰ πλύνῃ διάκου ροῦχα;
 —Ἐγὼ εἴμ' ἡ λήγορ' ἄξια, ἐγὼ εἴμ' ἡ χρυσοχέρα
 νὰ πλύνω διάκου φορεσιά, νὰ πλύνω διάκου ροῦχα,
 10 ἀντὶς στὸν ἥλιο στέγνωμα στὸ στήθος μου στεγνώνει.
 —Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το, τ' ἄξιό σας παλληκάρι,
 νὰ ζήση χρόνια περισσὰ καὶ πάντα νὰ περάση
 καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράση.

17

Στὴν ἀρραβωνιασμένη.

Σοφίδες.

—Ν' ἀκούσης τί σέ μήνυσε ὁ ρεβωνιαστικός σου :

Νὰ πᾶς νὰ πάρης τὸ φιλί, μὴ βρέξει μὴ χιονίσει.

—Ἐγὼ ὄντας βρέχει περπατῶ, κι' ὄντας χιονίζει τρέχω,
κι' ὄντας κατέβ' ὁ Ντούναβης ὁ Βάθιος μου περνάει,5 πέρα στὶς μαυρομάτισσες, στὶς δάχτανο φρυδοῦδες,
πῶχουν τὸ μάτι σὰν ἐλιά, τὸ φρύδι σὰ δαχτάνι
πῶχουν τὸ ματοτσάμπουρο σὰν τῆς ἐλιάς τὸ φύλλο.

—Νὰ πᾶ νὰ δῆς τὴν Ἀγοπὴ πῶς αὐτῶναι, πῶς πλαγιάζει

10 πῶς πέφτουν τ' ἄνθη ἀπὸ τὴν τὰ μῆλα στὴ μποδιάν της
καὶ τὰ χρυσὰ γαρουφαλὰ τρεγύρῳ στὴ μπερτειάν της.Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμεν τὸ τὸ ἄξιο σὰς κοράσι,
νὰ ζήση χρόνια περισσὰ ν' ἀσπρίση νὰ γεράση.

18

Στὶς νιόπανδροι.

Σοφίδες.

Κρατεῖ ὁ Μᾶης τὴ δροσιά, κρατεῖ κι ὁ νιὸς τὴν κόρη
στὰ γόνата τὴν κάθισε καὶ τὴν ψιλωρῶται :—Κόρη μ', γιὰ δὲν εἶσαι κόκκινη, κόρη μ', γιὰ δὲν εἶσαι
[ξάσπρη ;

γιὰ δὲν εἶσ' π' ἀψηλὴ μεριά κι' ἀπὸ γραμματισμένη ;

5 Κατέβα κάτου στὴ Μπαρμπαριά, κάτου στὸ Σαλονίκι,
φάγε σταπίδα ραζακιά, κρουστάλλινο κεράσι,
τότες νὰ γίνης κόκκινη, τότες νὰ γίνης ξάσπρη,
νὰ γίνης π' ἀψηλὴ μεριά κι' ἀπὸ γραμματισμένη.

Καὶ μεῖς πολυχρονοῦμέν το, αὐτὸ τὸ νιὸ ἀντρόγυνο,

10 νὰ ζήση χρόνια περισσὰ καὶ πάντα νὰ περάσῃ
καὶ μὲ τὰ χίλια κ' ὕστερα ν' ἀσπρίση νὰ γεράσῃ.